

Tàu Trung Quốc đào đúp tại Đá Vành Khăn (Mischief Reef), Trường Sa. Ảnh do máy phi cơ trinh sát P-8A Poseidon của Hải quân Mỹ chụp ngày 21/05/2015. U.S. Navy/Handout via Reuters

Trung Quốc và ASEAN ngày 18/05/2017 đã nhốt trí trên mặt biển để thảo luận khung của một bộ Quy Tắc Ứng Xử hữu phòng ngừa xung đột tại Biển Đông. Chỉ tiết thừa nhận không được tiết lộ, những nhĩ u ngĩ nhìn thấy đĩ là đĩ u hiĩ u tiĩ n bĩ đĩ vĩ mĩ t vĩ n kiĩ n đĩ đĩ c gĩ lĩ n tĩ 15 năm nay. Câu hỏi đĩ t ra là liĩ u đĩ thảo luận đó có thể đĩ n tĩ mĩ t thừa nhận mang tính ràng buộc chĩ m đĩ t tranh chấp hay không ?

Trĩ liĩ phĩ ng vĩ n cĩ a truyĩ n thông đĩ c Deutsche Welles, Bill Hayton, mĩ t chuyên gia nĩ tiĩ ng vĩ châu Á, hoài nghi vĩ khĩ năng hai bên đĩ t đĩ c mĩ t thừa nhận thĩ c thĩ khĩ dĩ chấp nhĩ n đĩ c trong thĩ i gian trĩ c mĩ t, đàm phán sĩ còn gay go, và đĩ m tích cĩ c duy nhĩ t theo chuyên gia này vĩ c hai bên thảo luận vĩ i nhau sĩ cho phép xây đĩ ng sĩ tin tĩ ng, và dù tranh cãi, đĩ u đó vĩ n tĩ t hĩ n nhĩ u so vĩ i không nói năng gì cĩ .

Trung Quốc chiêu dụ các láng giĩ ng ?

Về tình hình tại Biển Đông động đất gián tiếp sống trong vài năm gần đây sau cơn sóng thần khoan HD-981, chuyên gia Hayton cho rằng đó chủ yếu vì Bắc Kinh đang tung chiến dịch chiêu dụ các nước Đông Nam Á, và dồn sức vào việc bồi đắp các đảo nhân tạo mà họ kiểm soát tại vùng Trường Sa.

Ông nhận thấy có một sự chuyển biến ra cùng lúc. Một là Trung Quốc đang mở chiến dịch chiêu dụ Đông Nam Á và cố tránh làm những người có thể khiếm cho các láng giềng tức giận.

Â

Từ gần 3 năm nay tình hình khá yên bình. Tuy nhiên căng thẳng bùng lên với Việt Nam sau khi Trung Quốc triển khai giàn khoan trong vùng biển tranh chấp, Trung Quốc đồng ý hành xử tốt hơn nhiều. Chuyên gia này cho rằng Bắc Kinh đã cảm thấy đã thua thiệt nhiều trong vấn đề đó và tự dưng đã không làm như thường.

Những cùng lúc thì Trung Quốc cho bồi đắp các đảo trong vùng. Có lẽ việc đó đã hút hết năng lực của Trung Quốc. Khi mà các đảo này xây xong thì có thể thấy Trung Quốc có thái độ hung hăng trở lại.

Một điểm khác cần lưu ý là Trung Quốc cũng có tranh chấp với Nhật Bản và đang dồn nhiều sức lực vào tranh chấp với Senkaku/Điếu Ngư. Trên mặt lịch sử, Trung Quốc chưa bao giờ tiến hành dồn sức vào hai mặt trận cùng một lúc. Thông thường nếu một mặt trận này tích cực thì mặt trận kia kém năng động hơn. Và đồng ý rằng đó là điều đang diễn ra hiện nay.

Về phía Trung Quốc sự tiến hành Đới Hải Đông trong năm nay, và có thể là giới lãnh đạo Bắc Kinh không muốn gây xáo trộn, làm mất ổn định khu vực trước lúc diễn ra một sự kiện then chốt như thế.

Hơn nữa Trung Quốc đang vận động để nhiều người ủng hộ kế hoạch con đường tơ lụa mới OBOR của ông Tập Cận Bình, đó cũng là lý do khác khiến cho Trung Quốc kiềm chế cho tình hình yên tĩnh vào lúc này.

Trung Quốc đã thực hiện những gì muốn làm ?

Theo quan điểm nghiêm túc của tôi hiện nay, Trung Quốc đã hoàn tất những gì họ muốn hoàn tất ở Biển Đông, cho nên tình hình hiện tại yên ổn hơn một chút.

Đôi vị chuyên gia Hayton lập luận này có phần đúng : Trung Quốc đã chiếm đóng toàn bộ quần đảo Hoàng Sa, họ đang xây dựng căn cứ của họ ở đây.

Họ cũng đang xây dựng đảo nhân tạo ở Biển Đông, những công trình xây cất chĩa xung quanh. Đó sẽ là những căn cứ rất hùng mạnh. Những chuyên gia nghĩ là Trung Quốc cũng muốn xây dựng căn cứ trên bãi Scarborough nữa, và đó là điểm thứ 3 trong tam giác sắt ở Biển Đông.

Trung Quốc có những lý do để muốn xây dựng các đảo này. Một số đảo là do vịnh đổ lều chõu, lãnh thổ, còn một số khác là nhằm che giấu tàu ngầm nguyên tử ở Biển Đông hay để làm bàn đạp tung lốc lừng ra gần eo biển Malacca, ngăn ngừa Mỹ phong tỏa đường tiếp tế của họ trong trường hợp họ phải ra chiến tranh.

Điểm yếu của khung COC không đến đâu ?

Riêng với kiến trúc Trung Quốc và ASEAN vừa thông báo dứt khoát thừa nhận trên điểm yếu của khung quy tắc vùng xám (COC) ở Biển Đông, ông Bill Hayton cho rằng từ lúc có điểm yếu của khung cho đến khi dứt khoát thừa nhận thừa thãi trên mặt quy tắc vùng xám, còn đường còn rất nhiều chông gai, nhất là khi Trung Quốc vẫn muốn biến bãi Scarborough thành một căn cứ điểm quân sự để khống chế Biển Đông.

Do đó ông không nghĩ là bên thân điểm yếu của khung này sẽ đến đâu một cái gì sắp tới đây. Những cuộc thảo luận trên vịnh đổ này là một phần của tiến trình xây dựng sự tin tưởng. Vì các mối nghi ngờ vào bàn và thảo luận với nhau với những chuyên gia này là tất nhiên không nói gì cả.

Ông Hayton phân tích lý do khi ông không nghĩ là các bên sẽ dứt khoát thừa nhận.

Một là Trung Quốc vẫn giữ ý muốn xây dựng trên bãi Scarborough. Và họ sẽ không ký bất kỳ một cái gì có thể ngăn chặn không cho họ làm việc này.

Điểm khác nữa là Trung Quốc rất ghét bất một thỏa thuận trói buộc với một pháp lý, trong lúc mà ASEAN thì lại muốn điều này. Đối với các nước ASEAN ký một bộ quy tắc chung xấp xỉ mà không có « ràng » (tức là không có tính ràng buộc) thì không có ý nghĩa gì cả. Họ muốn có một loại công cụ để kiểm soát hành vi của Trung Quốc, Bắc Kinh thì không muốn điều này chút nào.

Một điểm bất đồng thứ ba là Trung Quốc muốn giám sát hơn việc áp dụng bộ quy tắc chung xấp xỉ ở Trường Sa trong lúc những nước như Việt Nam và Philippines muốn đưa Hoàng Sa và bãi Scarborough vào. Hình thức thỏa thuận giám sát của bất đồng này là như thế nào.

Chính sách của Mỹ gây bất an

Đối với chuyên gia Hayton, chính sách của rõ ràng với Biển Đông của chính quyền Mỹ hiện nay đang khiến cho đồng minh và đối tác của Mỹ trong vùng bất an, nhất là khi có dấu hiệu là ông Donald Trump có khả năng nhả tay với Trung Quốc trên hồ sơ Biển Đông để tranh thủ Trung Quốc trên vấn đề Bắc Triều Tiên.

Trường hợp ông Hayton nêu lên vấn đề liên quan đến hành trình của chiếc tàu sân bay Mỹ USS Carl Vinson, thoát khỏi cho là đi về phía bán đảo Triều Tiên nhưng lại không đi đến đó như theo thông báo ban đầu tiên mà chuyển đến khu vực sau đó. Trên nguyên tắc con tàu có con đường ngụy trang hơn đến vùng bán đảo Triều Tiên là đi xuyên qua Biển Đông, nhưng Mỹ lại không chặn con đường đó mà lại đi vòng.

Điều đó khiến người ta thắc mắc liệu đó cũng là đồng thái thiển chí của Mỹ đối với Trung Quốc để Bắc Kinh mạnh tay hơn với Bắc Triều Tiên hay không.

Theo Bill Hayton nhưng gì mà chính quyền Trump đang làm đã tỏ ra nhu nhược cảm giác bất ổn của các quốc gia Đông Nam Á. Họ cảm thấy vướng tâm hơn với chính sách thông thường Mỹ tiến hành như Barack Obama.

Các qu c gia này mu n M cam k t, d n thân nhi u h n, và v i ông Obama, h c cũng th y rõ h n đi u M chu n b th c hi n. Nh ng bây gi thì h không bi t cam k t c a M đ i v i h nh th nào, ông Trump có g t qua m t bên quy n l i c a h đ ch t p trung vào B c Tri u Tiên hay không. Đó là đi u có l hi n đang x y ra.

Trong tình hình m h , b p bên đó, nh ng n c trong vùng đang nghĩ đ n vi c d a vào các tác nhân khác nh Nh t B n, đang gia tăng nh ng cam k t d n thân nh cung c p tàu, h tr tài chính, t p tr n chung ch ng h n.

Vi t Nam - Trung Quốc, quan h h u ngh nh ng s n sàng đ i phó vũ trang

Riêng v Vi t Nam, ông Bill Hayton ghi nh n hai h ng hành đ ng song song : xây d ng l i quan h v i Trung Quốc, nh ng tăng c ng võ trang đ s n sàng đ i phó v i B c Kinh khi c n.

M t đi u rõ ràng là Vi t Nam đang xây d ng l i m i quan h v i Trung Quốc. Đã có nh ng cu c g p song ph ng, Vi t Nam đang hàn g n l i quan h . Y u t hai n c cùng là c ng s n cũng là đi u ki n thu n l i. M i liên h gi a hai đ ng thân m t h n tr c nhi u, và cho phép nh ng th o lu n c i m h n là th o lu n gi a hai chính quy n v i nhau.

Nh ng Vi t Nam đ ng th i cũng nâng c p quân đ i, mua m t lo t trang thi t b quân s k c p tàu ng m có th đe d a tàu Trung Quốc.

Tóm l i Vi t Nam đang làm hai chuy n cùng m t lúc : xây d ng quan h h u ngh v i Trung Quốc trong lúc v n nâng cao kh năng quân s , theo h ng xây d ng m t kh năng đe d a quân s đáng k đ i v i Trung Quốc n u ph i đ đ n m t cu c đ i đ u.

<http://vi.rfi.fr/chau-a/20170524-asean-trung-quoc-duong-den-giai-phap-cho-bien-dong-con-xa-vo-i>